

จดสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ยากหรือไม่?

ในโลกปัจจุบันนี้ สินค้า บริการ หรือ นวัตกรรมใหม่ๆ ต่าง ๆ หลังจากได้ถูกประดิษฐ์คิดค้น และนำออกสู่ตลาดได้ไม่นานนัก ก็จะถูกเลียนแบบสิ่งที่มีผู้ประกอบการได้คิดค้น และนำมาเอาไปผลิตซ้ำๆ ทำให้เจ้าของความคิดค้นนั้น ๆ ถูกแย่งชิงส่วนทางการตลาด ทำให้ เจ้าของความคิด หรือ เจ้าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ต้องปิดจู่โจมของตัวเอง โดยใช้การ “จดสิทธิบัตร” เข้ามาเป็นตัวช่วยในการปิดจู่โจมของตัวเอง และเพื่อคุ้มครองสิทธิการประดิษฐ์ หรือ การคิดค้น ของตัวเอง

สิทธิบัตร คือ หนังสือสำคัญที่ภาครัฐเป็นผู้ออกให้ เพื่อคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์ หรือ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งตามกฎหมายถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง บางท่านเข้าใจผิดว่าสิทธิบัตรคือลิขสิทธิ์ ซึ่งลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นมาใหม่ เช่น การเขียนนิยาย ภาพวาด แต่วันนี้จะขอกล่าวถึงการให้สิทธิบัตร ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทออกเป็น 3 ประเภท

ประเภทของ สิทธิบัตร

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

สิทธิบัตรการประดิษฐ์ (Invention) หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับลักษณะองค์ประกอบโครงสร้างหรือกลไกของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกรรมวิธีในการผลิตการรักษารักษา หรือปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้นหรือทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น กลไกของเครื่องยนต์, ยารักษาโรค, วิธีการในการเก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ไม่ให้เน่าเสียเร็ว เกินไป เป็นต้น บทความนี้จะไม่ลงรายละเอียด สามารถค้นหาได้ที่ www.ipthailand.go.th/patent-002/item/การจดทะเบียนสิทธิบัตรการประดิษฐ์.html

สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design)

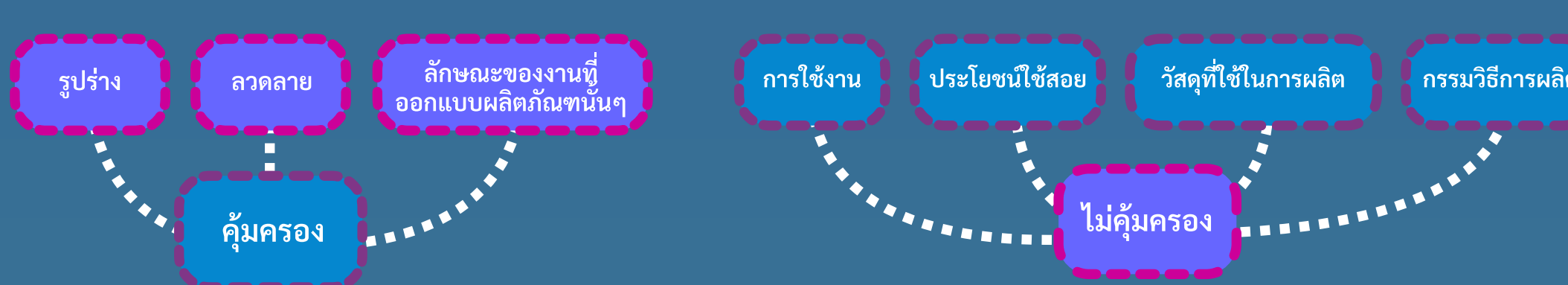
ที่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด เป็นสิทธิพิเศษ ที่ให้ผู้ประดิษฐ์คิดค้นหรือผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ มีสิทธิที่จะผลิตสินค้าจำหน่ายสินค้า แต่เพียงผู้เดียว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

เนื้อหาของข้อนี้ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการออกแบบรูปร่าง ลวดลาย สีสรร ที่เราสามารถมองเห็นได้จากรูปร่างภายนอก สิทธิบัตรมีอายุ 10 ปี และจะคุ้มครองเฉพาะภายในประเทศที่ผู้ประกอบการขอขึ้นทะเบียนสิทธิบัตรเท่านั้น โดยสิทธิบัตรจะมีทั้งคุ้มครองและไม่คุ้มครอง

อนุสิทธิบัตร (Petty Patent)

เป็นหนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์จะมีลักษณะคล้ายกับการประดิษฐ์ แต่เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่มีระดับการพัฒนาเทคโนโลยีไม่สูงมากหรือเป็นการประดิษฐ์คิดค้นเพียงเล็กน้อย และมีประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น

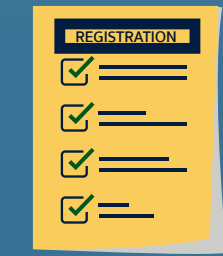

ตัวอย่างเช่น การออกแบบหมวกนิรภัย กฎหมายจะคุ้มครองเพียงแค่ รูปร่างของ หมวก ลวดลายที่ใช้ และลักษณะของงานที่ออกแบบ เท่านั้น

หลังจากที่ผู้ประกอบการทราบลักษณะของสิทธิบัตรแล้ว ขั้นตอนไป ความท้าทายเข้าใจกับวิธีการยื่นขอจดสิทธิบัตร ที่บางท่านอาจบอกว่า ใช้เวลามาก แต่สิ่งหนึ่งที่ต้องเข้าใจคือ ความพร้อมของท่านด้วยเช่นกัน ในเรื่องรายละเอียดสินค้า เอกสารต่าง ๆ ถ้าทุกอย่างพร้อมเรามาเริ่มกระบวนการต่อไปเลย

วิธีการยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตร

เราสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตรได้ ณ ส่วนงานบริหารงานจดทะเบียน ชั้น 3 กระทรวงพาณิชย์ หรือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดที่ผู้ประกอบการมีภูมิลำเนาอยู่ ซึ่งวิธีการยื่นขอจดทะเบียน มี 2 วิธี

- ยื่นขอจดทะเบียนโดยตรงกับ เจ้าหน้าที่ พร้อมชำระเงินค่าธรรมเนียม
- ส่งคำขอทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ถึงเจ้าหน้าที่ พร้อมชำระค่าธรรมเนียมผ่าน ธนาคารผู้ส่งจ่าย กรมทรัพย์สินทางปัญญา

ขั้นตอนการจัดทำสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

- การยื่นขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์พร้อมชำระเงินค่าธรรมเนียม 250 บาท ซึ่งใน ค่าขอ ประกอบด้วยเอกสารต่างๆ ดังนี้
 - 1.2 คำพรรณนาแบบผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี) เป็นการบรรยายรูปร่าง ลวดลาย และองค์ประกอบต่างๆ ของแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มรายละเอียดที่สามารถเข้าใจผลิตภัณฑ์ได้ขึ้น ซึ่งต้องไม่เกิน 100 คำ
 - 1.3 ข้อสิทธิในแบบผลิตภัณฑ์เป็นการระบุขอบเขตของความคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์ว่าต้องการให้กฎหมายคุ้มครองอะไรในตัวผลิตภัณฑ์
 - 1.4 รูปเขียน / รูปถ่าย 7 รูป ประกอบด้วย รูปด้านหน้า รูปด้านหลัง รูปด้านซ้าย รูปด้านขวา รูปด้านบน รูปด้านล่าง และ รูป 3 มิติ ของผลิตภัณฑ์ขยายเท่ากระดาษ A4 (ตัวอย่าง <http://www.western.ac.th/media/attachments/2017/12/24/8.pdf>)
 - 1.5 เอกสารอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น หนังสือโอนสิทธิ / สัญญาว่าจ้าง / หนังสือมอบอำนาจ
- ถ้ามีการแก้ไข เจ้าหน้าที่ จะแจ้งให้ทราบ เพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปกลับไปแก้ไข ภายในระยะเวลา 90 วัน ถ้าผู้ประกอบการไม่ แก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน จะถือว่า สละสิทธิ
- เมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ผู้ประกอบการนำชำระค่าธรรมเนียมการประกาศโฆษณา 250 บาท ภายใน 60 วัน หรือ อาจจะขยายได้ถึง 60 วัน ถ้าภายใน 120 วัน ผู้ประกอบการยังไม่ไปชำระค่าธรรมเนียมการประกาศโฆษณา จะถือว่า สละสิทธิ
- เมื่อประกาศโฆษณาครบ 90 วัน ไม่มีการคัดค้าน เจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ผู้ประกอบการนำชำระค่าธรรมเนียมการรับการจัดทะเบียน 500 บาท และเจ้าหน้าที่จะออก สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้กับผู้ประกอบการ

กรณีที่ไม่สามารถขอรับสิทธิบัตรได้

- แบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่
- ต้องไม่เป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้วก่อนวันยื่นขอรับความคุ้มครอง
 - ต้องไม่เป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีการเปิดเผยรูปภาพ สารสำคัญ หรือรายละเอียด ในเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่แล้ว ก่อนวันยื่นขอรับความคุ้มครอง
 - ต้องไม่เป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่เคยมีประกาศโฆษณาของสำนักสิทธิบัตรอยู่แล้วก่อนวันยื่น ขอรับความคุ้มครอง

แบบผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

แบบผลิตภัณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ข้อสังเกต เนื่องจากการขอรับสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมยังไม่เคยมีหรือใช้แพร่หลายหรือได้เปิดเผยภาพ อันเป็นสาระสำคัญของารออกแบบผลิตภัณฑ์ ในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร และต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ซึ่งสามารถผลิตได้ ในเชิงอุตสาหกรรม และที่ลดกรรม ผลที่ได้รับจากสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นมีสิทธิใช้ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หรือขาย หรือรายละเอียด ในเอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ที่ได้เผยแพร่แล้ว ก่อนวันยื่นขอรับความคุ้มครอง

